

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
БІБЛІОТЕКА

2024 КАЛЕНДАР

ЮВІЛЕЙНИХ ТА ПАМ'ЯТНИХ ДАТ В
ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА

Інформаційно-довідкове видання

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
БІБЛІОТЕКА

**КАЛЕНДАР ЮВІЛЕЙНИХ ТА
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ В ІСТОРІЇ
УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА
на 2024 РІК**

Інформаційно-довідкове видання

**Умань
2023**

**УДК 050.9"387":378.6:63(477.46-21)"2024"
К 171**

Укладачі:

Т.О. КРАВЧЕНКО – директор бібліотеки УНУС
С.А. ГАСІЦА – бібліотекар II категорії

Редактор:

Т.О. КРАВЧЕНКО – директор бібліотеки УНУС

К 171 Календар ювілейних та пам'ятних дат в історії Уманського національного університету садівництва на 2024 рік : інформ.-довідк. видання / УНУС, бібліотека УНУС ; уклад. : Т. О. Кравченко, С. А. Гасіца ; ред. : Т. О. Кравченко. — Умань : УНУС, 2023. — 26 с.

Видання відображає ювілейні та пам'ятні дати в історії Уманського національного університету садівництва на 2024 рік.

Видання містить інформацію про ювілеї науково-педагогічних працівників, які працювали в навчальному закладі з часу його заснування, та здобувачів освіти, які стали відомими особистостями в науці, освіті, виробництві, суспільно-політичному житті, мистецтві. Також читач в календарі знайде основні історичні дати, пов'язані із створенням, функціонуванням, реорганізацією Уманського національного університету садівництва, відзначення яких припадає на 2024 рік.

Видання адресоване широкому колу читачів.

**УДК 050.9"387":378.6:63(477.46-21)"2024"
К 171**

ВСТУП

Бібліотека Уманського національного університету садівництва пропонує увазі читачів інформаційно-довідкове видання «Календар ювілейних і пам'ятних дат в історії Уманського національного університету садівництва на 2024 рік», підготовлене на основі матеріалів фонду музейної кімнати історії та бібліотеки університету. Основна мета видання – збереження та популяризація історії університету.

Видання за змістом охоплює 2024 рік та складається з двох розділів.

Перший розділ – «Ювілейні дати в історії Уманського національного університету садівництва», містить інформацію про ювілеї науково-педагогічних працівників, які працювали в навчальному закладі з часу його заснування, та здобувачів освіти, які стали відомими особистостями в науці, освіті, виробництві, суспільно-політичному житті, мистецтві. Інформація відображена в розрізі місяців в хронологічному порядку. Кожен інформаційний блок про ювіляра містить наступну інформацію: дата народження та смерті, посада, наукове звання, основні дати трудової діяльності в університеті або ж рік випуску здобувача освіти, сфера наукових інтересів, науковий та творчий доробок, нагороди. Календар ілюстрований фотокартками ювілярів.

У другому розділі – «Пам'ятні дати в історії Уманського національного університету садівництва», читачам запропоновано ознайомитись із основними історичними датами, пов'язаними із створенням, функціонуванням, реорганізацією навчального закладу.

Видання адресоване широкому колу читачів: науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, співробітникам, бібліотекарям.

Видання не претендує на вичерпність інформаційного матеріалу, адже пошукові роботи тривають, тому будемо вдячні за будь-які нові матеріали або редагування згрупованого матеріалу.

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА

Січень

65-річчя від дня народження Гибала Валентина Миколайовича (02.01.1959–27.02.2019), випускника Уманського СГІ 1983 року, відомого науковця у галузі садівництва, селекціонера, кандидата сільськогосподарських наук.

У 1983 році закінчив Уманський СГІ за спеціальністю плодоовочівництво та виноградарство. Цього ж року розпочинає свою наукову діяльність у Мліївській дослідній станції садівництва ім. Л. П. Симиренка.

Сфера наукових інтересів – селекція та сортовивчення горіхоплідних, ягідних та малопоширених культур. Займався вивченням господарсько-біологічних особливостей вегетативно-розмножуваних підщеп для груші. Вивчав господарсько-біологічні особливості сортів суниці. Є автором сорту горіха грецького Промінь та двох

сортів малини – Вогник і Альянс, а також співавтором двох сортів фундука – Журавлик і Янтарний.

Автор 64 наукових праць та авторського свідоцтва на спосіб вирощування розсади суниці та 3 авторських свідоцтв на сорти рослин.

Лютий

125-річчя від дня народження Барановського Олексія Леонтійовича (24(11).02.1899–10.03.1977), випускника Уманського агрополітехнікума 1923 року, відомого вченого у галузі виноградарства та садівництва, фізіолога рослин, мікробіолога, кандидата сільськогосподарських наук, засновника Ботанічного саду Житомирського національного агроекологічного університету, учасника Другої світової війни.

Сфера наукових інтересів – інтродукція плодкових і декоративних деревно-кущових рослин, трав'яних багаторічників, винограду, персиків, абрикосів, бархату амурського, платанів, айлантів, птерокарії, геліопсісу, дельфініуму. Значний вклад вніс у розвиток

виноградарства на Поліссі. Заклав маточник карликових підщеп, вивів велику групу форм «українських фундуків» та інших декоративних рослин.

95-річчя від дня народження Власюка Степана Григоровича

(27.02.1929–24.07.1997), випускника Уманського СГІ 1955 року, викладача інституту, авторитетного вченого в галузі сортознавства плодових і ягідних культур, кандидата сільськогосподарських наук, професора.

В 1955 році закінчив плодоовочевий факультет Уманського СГІ. З 1969 року працює в інституті завідувачем контрольно-технічної лабораторії, згодом старшим викладачем, з 1974 року – доцентом, а з 1992 року – професором кафедри плідівництва.

Сфера наукових інтересів – випробування та впровадження сортів плодових і ягідних культур.

Автор навчального посібника «Садівництво і виноградарство», «Основні районовані та перспективні сорти плодових і ягідних культур України», монографій «Слива», «Слива та алича».

Березень

105-річчя від дня народження Скрипника В'ячеслава Васильовича

(08.03.1919–04.07.1995), висококваліфікованого фахівця з питань технології вирощування винограду та виноробства, біохіміка, біолога, професора, доктора сільськогосподарських наук, заслуженого працівника вищої школи України.

В 1972–1990 роках очолював кафедру технології зберігання та переробки плодів і овочів плодоовочевого факультету Уманського СГІ. З липня 1990 по грудень 1993 року – професор цієї кафедри.

Розробив основні принципи виготовлення некріплених плодово-ягідних виноматеріалів та вин, зокрема узагальнив способи нормалізації сусел за кислотністю та цукристістю, науково обґрунтував обов'язкову пастеризацію й застосування чистої культури дріжджів, внесення азотного підживлення; процес бродіння розділив за інтенсивністю утилізації

цукрів дріжджами на три етапи: розброджування, бурхливого бродіння і доброджування, розробив апаратурне забезпечення приготування розведення дріжджів у виробництві.

Автор майже 100 наукових праць, зокрема чотирьох фундаментальних книг: «Агротехніка високих урожаїв», «Біологія і агротехніка основних сортів винограду на Закарпатті», «Високоштамбовий виноград», «Фруктани. Технологія фруктових алкогольних напоїв». В його науковому доробку сім авторських свідоцтв, зокрема: «Спосіб зберігання плодів сливи», «Спосіб зберігання ягід чорної смородини», «Спосіб приготування плодово-ягідних вин» та ін.

Нагороджений бойовими орденами і медалями.

Квітень

120-річчя від дня народження Гриня Георгія Степановича

(12.04.1904–17.04.1976), випускника Уманського СГІ 1926 року, відомого ґрунтознавця, кандидата сільськогосподарських наук, доцента.

Навчався в Уманському СГІ, який закінчив в 1926 році отримавши кваліфікацію агронома-дослідника. Під час навчання разом із однокурсниками Петром Власюком, Миколою Шкваруком та Олександром Грінченко на підставі проведених досліджень в зерново-буряковій сівозміні Уманської сільськогосподарської станції, розробили наукові основи живлення рослин, завдяки яким підготували колективну дипломну роботу «Динаміка азоту, фосфору і калію та вологість ґрунту в чотирирічній сівозміні».

Працював в Інституті ґрунтознавства та агрохімії в Харкові (нині Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського») та за сумісництвом доцентом Харківського сільськогосподарського інституту (нині Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва). У 1957–1961 роках координував великомасштабне дослідження ґрунтового покриву України.

Автор навчальних посібників: «Галогенез лесовых почво-ґрунтов Украины» (1969), «Як складати ґрунтову карту» (1956), «Польова діагностика ґрунтів» (1974), «Методика досліджень ґрунтів в природі» (1962), «Засолені ґрунти УСССР, їх походження» (1962), «ґрунти України та їх агровиробнича характеристика» (1964).

205-річчя від дня народження Анненкова Миколи Івановича

(21.04.1819–25.12.1889), директор Головного училища садівництва в 1863–1875 роках, видатного ботаніка, фенолога, дійсного члена 15 наукових товариств.

В 1863 році був призначений директором Головного училища садівництва, а після реорганізації закладу освіти, з 1868 до 1875 року, – директором

Уманського училища землеробства і садівництва. Викладав ботаніку, садівництво й лісівництво.

Під його керівництвом в училищі було створено «практичне» поле й ферму, придбано лісову дачу «Греків ліс», де заклали нові розсадники деревних культур, побудовано водогін з джерел с. Війтівка (нині Родниківка) з розгалуженою зрошувальною системою в саду, на парниках, городі, оранжереях і в парку «Софіївка». Ввів у культуру насаджень Уманщини сосну кримську.

Автор книги «Ботанічний словник», в якому записано багато українських народних назв рослин.

Нагороджений діамантовим перстнем із рубіном (за «Ботанічний словник»), великою золотою медаллю від Імператорського Паризького товариства акліматизації, великою золотою медаллю від Московського товариства акліматизації, середньою золотою медаллю від Московського товариства любителів садівництва, великою срібною медаллю від Імператорського вільного економічного товариства.

Червень

100-річчя від дня народження Шеренгового Петра Захаровича (02.06.1924–07.04.2016), випускника Уманського СГІ 1953 року, українського селекціонера, сортовипробувальника та фітопатолога, кандидата біологічних наук.

Створив понад 80 сортів різних садових культур: абрикоса, агрусу, аличі, вишні, груші, малини, ожини, персика, порічок, сливи, смородини чорної й золотистої, суниці, черешні, яблуні. З цих сортів 19 занесено до Реєстру сортів рослин України. Вперше в Україні розробив теоретичні основи селекції імунних протигрибкових хвороб сортів смородини і започаткував їх створення.

Автор понад 300 наукових праць, частина з яких перекладена на кілька мов світу, та 9 винаходів.

Відзначений численними державними нагородами, зокрема в 2004 році отримав відзнаку МАН України «Знак пошани».

95-річчя від дня народження Єріна Миколи Івановича

(20.06.1929–...), проректора з навчально-наукової роботи та завідувача кафедри економіки сільського господарства Уманського СГІ, кандидата економічних наук, професора.

В 1957 році розпочав свою трудову діяльність в Уманському СГІ, де працював до 1999 року, спочатку на посаді асистента кафедри економіки і організації соціалістичних сільськогосподарських підприємств. З вересня 1964 року до березня 1968 року – старший викладач. 1 березня 1968 року призначений на посаду проректора з навчально-наукової роботи інституту. Протягом березня – липня 1973 р. виконував обов'язки ректора. В 1972–1984 роках очолює новостворену кафедру економіки сільського господарства, після чого обраний доцентом, а в 1987 році переведений на посаду

професора кафедри.

Сфера наукових інтересів – економічне обґрунтування інтенсивних технологій у рослинництві та тваринництві в умовах конкретних господарств Черкаської області.

Автор понад 100 наукових праць, навчальних посібників, методичних розробок, рекомендацій.

Нагороджений медалями та відзнаками за відмінні успіхи а роботі.

120-річчя від дня народження Грінченка Олександра Марковича

(23.06.1904–29.04.1998), випускника Уманського СГІ 1926 року, знаного ґрунтознавця, доктора сільськогосподарських наук, професора, члена-кореспондента Української академії сільськогосподарських наук, заслуженого діяча науки, ректора Харківського СГІ.

Працював науковим співробітником Уманської сільськогосподарської дослідної станції, згодом в Харківському сільськогосподарському інституті (нині Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва) доцентом, завідувачем кафедри ґрунтознавства, заступником директора по адміністративно-господарській роботі та ректором.

Розробив теоретичні основи та практичні заходи щодо окультурення й підвищення родючості солонцевих і підзолистих (кислих) ґрунтів Лісостепу й Полісся України.

Автор 152 наукових праць, з них 3 монографії та один навчальний посібник.

Липень

95-річчя від дня народження Романщак Світлани Петрівни

(20.07.1929–2000), випускниці Уманського СГІ 1953 року, ботаніка, кандидата сільськогосподарських наук, доцента.

В 1953 році закінчила Уманський СГІ та отримала диплом вченого агронома-плодоовочівника. У 1958–1962 роках працювала в лабораторії з вивчення ґрунтів при Уманському СГІ інженером-ґрунтознавцем. З 1965 року – асистентом кафедри ботаніки інституту, з 1976 року – старшим викладачем, протягом 1996–2000 років – доцентом. Була заступником редактора і редактором газети «За сільськогосподарські кадри»

Автор 27 наукових праць, в тому числі 3 навчальних посібників.

150-річчя від дня народження Челінцева Олександра Миколайовича

(22.07(03.08).1874–15.01.1962), викладача садівництва і бібліотекаря Уманського училища землеробства і садівництва, економіста-аграрника, садівника, професора.

У 1906–1908 працює учителем в Уманському середньому училищі садівництва та землеробства.

Займався питаннями агрономії, рахівництва, районування, планування у сільському господарстві. Став основоположником «організаційно-виробничої школи» в аграрній науці.

Науковий доробок вченого: «Каталог фундаментальної бібліотеки Уманського середнього училища садівництва та землеробства. Книги з сільського господарства, садівництва, лісівництва, технології та сільськогосподарської механіки», «Нариси щодо сільськогосподарської економії», «Стан

та розвиток російського сільського господарства. За даними перепису 1916 р. та залізничних перевезень», «Теоретичні основи організації селянського господарства», «Сільськогосподарські райони» та інші.

Серпень

145-річчя від дня народження Руденка Степана Карповича

(01.08.1879–дата смерті невідома), випускника Уманського училища землеробства і садівництва 1905 року, професора Уманського СГІ.

У 1925–1930 роках працює лектором Уманського сільськогосподарського політехнікуму. До кінця 1926 року виконував і обов'язки помічника директора політехнікуму з навчальної роботи. У 1930–1935 роках – завідувач кафедри рослинництва. Викладав загальне і часткове землеробство. У 1940 році повертається до Уманського СГІ на посаду професора і з 1 вересня до липня 1941 року очолює кафедру ботаніки. З серпня 1941 року до вересня 1942 року працював завідувачем оранжереї. У 1944–1950 роках працює завідувачем кафедри ботаніки, а з 1946 р. за сумісництвом обіймає посаду декана агрономічного

факультету.

Наукова сфера інтересів – вивчення кущення злакових культур, розвитку кореневих систем, впливу азотних підживлень і зрошення на формування врожаю озимої пшениці.

Автор 17 наукових праць.

135-річчя від дня народження Ніколаєва Валентина Федоровича

(08.08.1889–26.02.1973), завідувача кафедри ботаніки Уманського СГІ, вченого-селекціонера, ботаніка, знавця субтропічних культур, діяча природоохоронного руху, кандидата біологічних наук, професора, перекладача наукової літератури.

У 1953–1961 роках працює завідувачем кафедри ботаніки Уманського СГІ.

Вивчав інтродукцію і селекцію сортів вітчизняної і зарубіжної селекції низки квіткових цибулевих культур. Дослідив понад 30 видів австралійських акацій, інтродукував близько 100 із наявних 250 видів евкаліптів, мандаринів, лимонів, апельсинів, цитронів, пампельмусів та ін., вивів 200 сортів батату, проводив досліди з цукровою тростиною, розвивав декоративне квітникарство, провів пропуск світових колекцій:

кукурудза – 3000 зразків, квасоля – 5000 зразків, люфа, земляний горіх та багато іншого.

Автор 50 науково-методичних праць, посібників, рукописів тощо.

Має державні нагороди за досягнуті успіхи у виробничій, викладацькій і науковій діяльності.

150-річчя від дня народження Душечкіна Олександра Івановича

(13(01).08.1874–08.04.1956), завідувача кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського СГІ, фундатора української агрохімії, фізіолога рослин, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка академії наук України, заслуженого діяча науки.

У 1928–1930 роках очолював кафедру агрохімії і ґрунтознавства Уманського СГІ, ставши її першим завідувачем. Викладав курс ґрунтознавства з основами мінералогії. Під його керівництвом на кафедрі закладено основу широкомасштабних комплексних досліджень систем удобрення культур у польових сівозмінах, а також досліджувалися ґрунти Уманщини, вплив системи обробітку і добрив на фізичні властивості, водний, повітряний і поживний режими ґрунтів, розроблялися методи їх поліпшення та збереження родючості.

Сфера наукових інтересів – вивчення форм та динаміки поживних речовин у ґрунті, їх надходження до рослин та впливу на якість урожаю, а також технології використання добрив, розробка системи добрив для цукрових буряків. Проводив дослідження проблем фосфору в землеробстві, динаміки основних елементів живлення в ґрунті, впливу калійних добрив на врожайність і якість бульб картоплі, шляхів підвищення ефективності фосфорно-калійних добрив, впливу сполук марганцю на ріст і якість врожаю цукрових буряків. Обґрунтував раціональні методи внесення добрив, рекомендував застосовувати посіви люпину на зелене добриво, науково обґрунтував основи застосування правильних сівозмін, розробив заходи з підвищення родючості піщаних ґрунтів Полісся. Запропонував різні способи зберігання та використання органічних добрив.

Автор понад 200 наукових праць. Основні з них: «Подальші дослідження про біологічне поглинання фосфорної кислоти у ґрунті» (1914), «Добрива та їх використання» (1956).

За вагомі заслуги в науковій, педагогічній і громадській діяльності нагороджений орденами і медалями, присвоєно вчене звання «Заслужений діяч наук Української РСР».

110-річчя від дня народження Пересипкіна Володимира Федоровича

(22.08.1914–17.04.2004), директора Уманського СГІ у 1948–1952 роках, знаного

вченого у галузі фітопатології та захисту рослин, доктора біологічних наук, професора, академіка НААН України.

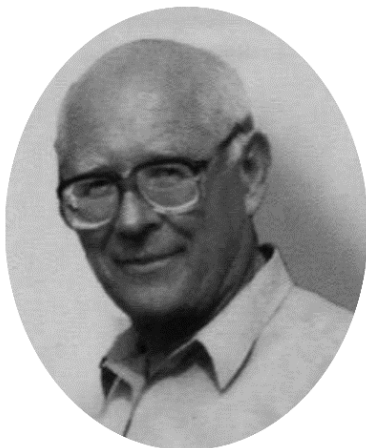
У червні 1946 року призначений на посаду заступника директора з навчальної та наукової роботи Уманського СГІ та обраний на посаду завідувача кафедри захисту рослин. З грудня 1948 року до березня 1952 року – директор інституту. Під його керівництвом інститут був повністю відбудований після руйнацій, завданих Другою світовою війною, та налагоджена підготовка висококваліфікованих фахівців-аграріїв.

Його наукова робота присвячена вивченню хвороб сільськогосподарських культур, створенню вихідних форм озимої пшениці та ріпаку, використання цих культур у селекційному процесі як джерел стійкості, розробці комплексних систем захисту рослин.

Автор 10 винаходів, 7 сортів ріпаку озимого та 6 ярого, 2 сортів озимої пшениці та понад 350 наукових праць, в тому числі 28 монографій, підручників і посібників. Серед них: «Хвороби сільськогосподарських культур» (1973), «Сільськогосподарська фітопатологія» (1974), «Атлас хвороб польових культур» (1976), «Хвороби зернових культур» (1979), «Хвороби сільськогосподарських культур» (1991).

85-річчя від дня народження Чижа Олександра Дмитровича

(30.08.1939–18.03.2014), випускника Уманського СГІ 1961 року, вченого у галузі плодівництва, кандидата сільськогосподарських наук

В 1961 році закінчив Уманський СГІ за спеціальністю плодоовочівництво.

Досліджував використання гербіцидів, фізіологічно активних речовин ретардантів і препаратів для обкорінення живців, вивчав анатомічні особливості зрощення компонентів щеплення з різною їх сумісністю, запропонував спосіб раннього діагностування сумісності. Брав участь у розробці технології передсадивної підготовки малопродуктивних земель під плодове та ягідні культури. Розробив методику селекції вегетативно розмножуваних підщеп на генетичній основі з використанням F2 і F3. Вивів сім вегетативно розмножуваних підщеп яблуні: Батуринська, Надія, Самбірська, Конотопська, Ніжинська, Слобожанська, Малюк.

Опублікував 85 наукових праць. Отримав 3 патенти та 10 авторських свідоцтв на винаходи, 7 авторських свідоцтв на підщепи яблуні.

Вересень

85-річчя від дня народження Бурика Анатолія Федоровича

(16.09.1939–06.10.2020), випускника уманського СГІ 1963 року, відомого вченого у галузі економіки, кандидата економічних наук, професора, заслуженого економіста України, завідувача кафедри організації виробництва та агробізнесу, а згодом кафедри менеджменту організації УНУС.

У вересні 1975 року, розпочинає свою трудову діяльність в Уманському СГІ асистентом кафедри організації сільськогосподарських підприємств. У березні 1978 році обраний на посаду доцента кафедри, а в жовтні цього ж року – на посаду завідувача кафедри організації виробництва та агробізнесу (нині кафедра менеджменту), яку очолював до 2015 року.

Вперше обґрунтував, розробив методiku та впровадив у виробництво поопераційний і поелементний метод планування, контролю й аналізу витрат у внутрішньогосподарських підрозділах.

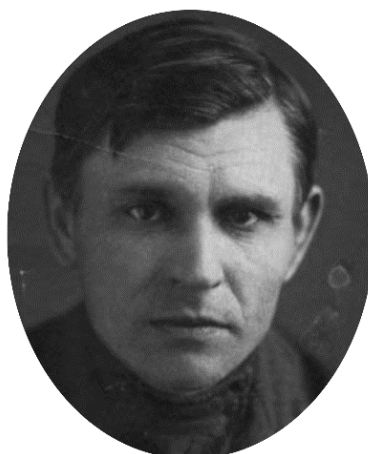
Наукова сфера інтересів – дослідження проблем організаційно-економічного механізму господарювання на селі у пореформений період, формування та функціонування регіональних ринків сільськогосподарської продукції, економічний механізм формування виробничих витрат, мотивації праці в реформованих сільськогосподарських підприємствах.

Автор 390 наукових та навчально-методичних праць.

Нагороджений орденом «Знак Пошани», почесними грамотами Міністерства аграрної політики України.

125-річчя від дня народження Федосенка Трохима Семеновича

(16.09.1899–19.10.1973), випускника Уманського агрополітехнікума 1926 року, вченого в галузі садівництва, кандидата сільськогосподарських наук.

Закінчив Уманський агрополітехнікум в 1926 році, здобувши звання агронома-садовода. Все життя працював у Мліївській станції плодівництва (нині Дослідна станція помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН).

Сфера наукових інтересів – розробка агротехнічних прийомів вирощування садивного матеріалу плодкових та ягідних культур.

Автор 7 наукових праць, зокрема: «Вирощування

садивного матеріалу плодкових культур», «Календар робіт у плодовому розсаднику, саду і ягідниках. Довідник по садівництву», «Вирощування садивного матеріалу. Довідник по садівництву», «Календар робіт у плодовому розсаднику, саду і ягідниках. Довідник по садівництву».

170-річчя від дня народження Поггенполя Вільгельма Олександровича (18.09.1854–04.07.1938), викладача та бібліотекаря Уманського училища землеробства і садівництва, вченого у галузі метеорології, кліматології, фундатора наукової фенології, кандидата сільського господарства, члена-кореспондента ВУАН.

У 1876 році призначений до Уманського училища землеробства і садівництва на посаду старшого учителя природничих наук. За сумісництвом протягом 1878–1891 років виконував обов'язки бібліотекаря училища.

Організував відкриття трьох метеостанцій, в тому числі метеорологічної станції II розряду 1 класу на території Уманського училища землеробства і садівництва, яка увійшла до Головної геофізичної обсерваторії.

Автор 9 фенологічних календарів фаз розвитку рослин, 37 наукових праць і 17 неопублікованих праць, серед них: «Картопля, її культура, збереження, хвороби та сорти» (1879), «Чотирирічні фітофенологічні спостереження над дикорослими та культурними (посівними) рослинами в м. Умані» (1890), «Результати фітофенологічних спостережень над фазами розвитку дикорослих і культурних рослин в Царициному саду і на полях землеробського училища міста Умані Київської губернії 1886–1890» (1892).

Нагороджений орденами Святої Анни III ступеня, Св. Станіслава II ступеня, Св. Анни II ступеня, Св. Володимира IV ступеня та спадковим титулом дворянина, срібною медаллю Російського товариства садівників, срібною медаллю географічного товариства, срібною медаллю Всесвітньої виставки у Парижі.

Жовтень

145-річчя від дня народження Кухаренка-Прокоповича Михайла Андрійовича (09.10.1879–04.03.1920), директора Уманського училища садівництва і землеробства, відомого політичного і громадського діяча, члена Української Центральної Ради, міністра земельних справ Української Центральної Ради.

У 1918–1919 роках – директор Уманського училища садівництва і землеробства. Для збереження матеріальних цінностей навчального закладу частину продуктивної та робочої худоби, вуликів та іншого інвентарю, що уцілило після перших пограбувань господарства, передав робітникам, службовцям і викладачам під виглядом їх особистої власності та за умови повернення. Для охорони навчальних корпусів, господарств, ферм і парку «Софіївка» від самовільних вирубок створив групу самоохорони училища з учнів, викладачів і службовців.

Сфера наукових інтересів – дослідження водно-фізичних, агрохімічних властивостей супіщаних ґрунтів, а також вивчення питання їх обробітку та удобрення.

Автор 50 наукових та науково-популярних праць, включаючи брошури і підручники. Серед них «До питання матеріального забезпечення викладачів-фахівців промислових училищ» (1910), «До оновлення села» (1911), «Основні завдання і план сільськогосподарської освіти на Україні в зв'язку з земельною реформою» (1917), «Бульбоплоди та коренеплоди. Практичні рекомендації по культурі: I. 1. Картоплі; 2. Земляної груші або топінамбуру; II. 1. Цукрового та кормового буряків, 2. Кормової моркви, 3. Ріпи (турнепсу), 4. Брюки» (1917). Ще близько двох десятків його досить оригінальних творів залишилося у вигляді рукописів: «Питання сільськогосподарської освіти», «Економічні райони України», «Курс антропотехніки» (основи саморозвитку) та ін.

210-річчя від дня народження Калиновського Якова Миколайовича

(09(21).10.1814–10(23).10.1903), директора Уманського училища землеробства і садівництва, фахівця у галузі акліматизації тварин і рослин, доктора філософії, професора сільського господарства та лісівництва.

В 1881–1884 роках був директором Уманського училища землеробства і садівництва. У цей період реорганізував навчально-практичну базу підготовки майбутніх вчених садівників і керівників господарств. Вніс пропозицію щодо перетворення навчального закладу на Уманське училище землеробства і лісівництва з організацією при ньому сільськогосподарської ферми та створення самостійної школи садівництва в Царициному саду. Проте цей проєкт не був реалізований.

Автор праць «Цукрове сорго» (1856), «Історичний досвід акліматизації найважливіших у сільському господарстві

рослин та тварин», «Охорона ссавців та птахів, суттєво корисних для землеробства, лісівництва та садівництва» (1871), «Культура пшениці» (1885). Його перу належать переклади праць іноземних авторів з агрохімії, овочівництва, тваринництва.

115-річчя від дня народження Родіонова Олександра Петровича

(17.10.1909–1973), викладача Уманського СГІ, вченого-селекціонера у галузі садівництва, доктора біологічних наук, професора.

У 1936 року направлений на роботу до Уманського СГІ викладачем курсу плодівництва, де працював до 1938 року.

Вивів 6 сортів черешні, 2 сорти абрикоса, 1 сорт персика.

Автор 40 наукових праць. Отримав 9 авторських свідоцтв.

Є лауреатом Державної премії за виведення нових сортів плодових культур.

140-річчя рід дня народження Барана Михайла Лукича

(20.10.1884–03.11.1937), директора Уманського агрополітехнікуму, українського громадсько-політичного, військового та освітнього діяча.

У 1923–1925 роках обіймав посаду директора Уманського агрополітехнікуму. За час своєї діяльності організував екскурсбюро, яке складалося зі студентів і працівників, придбав перший трактор, сприяв розвитку студентської художньої самодіяльності і спорту, створив комендатуру для охорони садиби технікуму, навчального господарства та парку «Софіївка», започаткував палітурну майстерню.

85-річчя від дня народження Лихацького Віталія Івановича

(12.10.1939–08.03.2022), випускника Уманського СГІ 1967 року, викладача УНУС, вченого у галузі овочівництва, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Міжнародної академії аграрної освіти.

Після закінчення аспірантури, у січні 1974 року, залишається працювати в Уманському СГІ асистентом кафедри овочівництва. У 1974–1988 роках – заступник декана плодоовочевого факультету. У 1987–2009 роках обіймав посаду завідувача кафедри овочівництва. З червня 2009 року переведений на посаду професора кафедри овочівництва Уманського національного університету садівництва.

Сфера наукових інтересів – овочівництво, баштанництво, грибівництво, картоплярство. Працював над удосконаленням і розробкою ефективних

технологій в галузі овочівництва і, зокрема, з такими овочевими культурами, як: часник, цибуля, огірок, баклажан, капуста, овочева кукурудза, спаржа.

Автор 200 науково-методичних праць, зокрема підручника «Овочівництво», навчального посібника «Баштанництво», трьох навчальних посібників, двох монографій, та 16 патентів на корисні моделі та винаходи. Він є автором сортів озимого стрілкуючого часнику «Софіївський» і «Прометей», які занесені до Реєстру сортів України.

Нагороджений медалями «За доблесну працю», «Ветеран праці», нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України», відзнакою Мінагрополітики України «Знак пошани», а також почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, званням «Заслужений професор Уманського національного університету садівництва».

Листопад

110-річчя від дня народження Вакар Тетяни Борисівни

(01.11.1914–10.05.2010), завідувачки кафедри ботаніки Уманського СГІ, вченої у галузі ботаніки, кандидата сільськогосподарських наук, доцента.

З 1950 року працює асистентом кафедри ботаніки Уманського СГІ. У 1951 році отримує вчене звання доцента. У 1962–1979 роках – завідувачка кафедри ботаніки Уманського СГІ.

Проводила наукову роботу з криптології, досліджувала мейоз диплоїдних і поліплоїдних форм зернових злаків. Разом з кафедрою агрохімії і ґрунтознавства працювала над вивченням бур'янів польових культур.

Автор 10 наукових праць.

90-річчя від дня народження Дмитрука Бориса Пахомовича

(02.11.1934–19.08.2023), викладача УДАУ, талановитого бухгалтера-економіста, кандидата економічних наук, професора, заслуженого економіста України, члена-кореспондента Інженерної академії України, відмінника освіти України.

З 1979 до 1985 року – доцент кафедри економіки Уманського СГІ. В 1985–2002 роках – завідувач цієї кафедри. Протягом 2003–2007 років – завідувач

кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Сфера наукових інтересів – інвестиційні процеси, антикорупційна політика, економічні реформи в Україні, зовнішньоекономічна діяльність, організація обліку.

Автор 250 наукових праць, у тому числі 27 науково-методичних посібників, трьох навчальних посібників з грифом МОН України, 5 монографій.

Нагороджений грамотами Міністерства сільського господарства України, Почесною грамотою Міністерства аграрної політики України, Грамотою головного управління освіти і науки Черкаської обласної адміністрації, відзнакою-нагрудним знаком «Кращий за професією».

105-річчя від дня народження Ольховської-Буркової Антоніни Кузьмівної (02.11.1919–03.03.2003), вченої у галузі захисту рослин та ентомології, докторки біологічних наук, професорки Уманської сільськогосподарської академії,

заслуженого працівника Вищої школи України, першої жінки-професорки у Черкаській області.

З грудня 1947 року працювала асистентом кафедри захисту рослин, потім старшим викладачем Уманського СГІ. У 1953 році її обрали доцентом кафедри захисту рослин, а в 1962 році – завідувачем цієї кафедри, яку вона очолювала до 1990 року. З серпня 1990 року до липня 1999 року працювала на посаді професора кафедри.

Розробила і постійно вдосконалювала інтегровану екологічно безпечну систему захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів Лісостепу України. При цьому ставила завдання зменшити дозу отрутохімікатів на рослину і не знищувати повністю шкідників, а лише обмежити їх кількість, так як в природі все точно запрограмоване для життя і продовження роду.

Автор 258 наукових праць. Зокрема 8 навчальних посібників, серед яких «Видовий склад шкідників люцерни в умовах Центрального Лісостепу УРСР» (1981), «Вплив регуляторів росту на підвищення стійкості ярого ячменю до шведської мухи та його продуктивність» (1985), «Інтегрована система захисту зернових культур від шкідників, хвороб та бур'янів» (1990) та ін.

За участь у Другій світовій війні нагороджена медалями, за багаторічну сумлінну працю – медаллю «За доблесну працю» і присвоєно звання «Заслужений працівник вищої школи».

Грудень

95-річчя від дня народження Грицаєнко Аркадія Олександровича (05.12.1929–04.04.2014), випускника Уманського СГІ 1954 року, викладача Уманської державної аграрної академії, вченого в галузі садівництва, кандидата біологічних наук, доцента, відмінника аграрної освіти України.

З 1965 року працює асистентом кафедри плодівництва і виноградарства Уманського СГІ. У червні 2001 року призначений професором кафедри плодівництва і виноградарства. Працював на даній посаді до червня 2007 року. Викладав навчальні дисципліни: плодівництво, помологія та плодівництво з основами біології. Тривалий час виконував обов'язки наукового редактора науково-практичного журналу «Новини садівництва».

Розробив новітню технологію електростратифікації щеплень винограду, принципи й методи електричного підігріву щеплень винограду та методи формування різних типів пальмет. Сконструював спеціальний ніж для зимового механізованого щеплення плодкових культур. Провів обстеження районів Західної та Південно-Західної частин України щодо виявлення перспективних сортів волоського горіха. В результаті детального обстеження Закарпаття, Криму, Молдови, Одещини створив колекційні насадження понад 250 сортів винограду, що тоді могли конкурувати лише з колекцією сортів інституту ім. В.Є. Таїрова.

Творіння його рук – формовий сад УНУС, що являє собою оригінальні формування декоративних плакучих і сланких крон, сітчастого і горизонтального кордонів, різні види пальмет яблуні.

Автор близько 100 друкованих праць і винаходів, зокрема підручника «Плодівництво», посібників «Методи біологічних та агрохімічних досліджень рослин і ґрунтів», «Гербіциди і продуктивність сільськогосподарських культур».

160-річчя від дня народження Пачоського Йозефа Конрадовича (08.12.(26.11)1864–14.02.1942), випускника Уманського середнього училища землеробства і садівництва 1887 року, українсько-польського ботаніка та орнітолога, творця фітосоціології, автора теорії пантропізму, дослідника флори і рослинності Херсонщини, засновника і директора природно-екологічного музею в Херсоні, завідувача ботанічного відділу заповідника «Асканія-Нова», керівника заповідника «Біловезька пуща», професора і завідувача кафедри Познанського університету, члена-кореспондента Польської АН, співробітника Фізіографічної

комісії ПАН.

З 1878 до 1887 року навчався в Уманському середньому училищі землеробства і садівництва. З 1882 року 17-річний юнак розпочав свою наукову біографію, вивчав рослини у науковій експедиції Уманщиною, де за п'ять років практичної роботи став справжнім ученим. Основну увагу приділяв ботанічним екскурсіям та виготовленню гербаріїв.

Автор понад 300 наукових праць. Майже 70 його публікацій стосуються флори України. Описав більше двох десятків нових для науки таксонів рослин. Ім'ям Пачоського названо 1 вид комах, 16 видів рослин, з яких волошка Пачоського та зіновать Пачоського занесені до Червоної книги України.

90-річчя від дня народження Чучмія Івана Петровича

(12.12.1934–19.01.2004), завідувача кафедри кафедра генетики, селекції рослин та насінництва Уманського СГІ, видатного вченого-селекціонера, доктора сільськогосподарських наук, професора, автора гуморесок, члена національної спілки письменників України.

У 1990 році був обраний професором кафедри генетики, селекції та насінництва Уманського СГІ. У 1993–2004 роках – завідувач цієї кафедри.

Розробив нові методи селекції, інбредні лінії і гібриди кукурудзи нового покоління.

Автор 158 наукових праць і близько 50 авторських свідоцтв і патентів, зокрема 2 монографій, одного підручника та 16 методичних розробок. Районував понад 30 сортів і гібридів кукурудзи, озимої пшениці та ячменю.

Нагороджений значком «Кращий винахідник сільського господарства», Орденом Трудового Червоного прапора, медалями «Ветеран праці» та «За доблесну працю». Двічі став лауреатом Державної премії в галузі науки і техніки, відзначений премією Президії Академії наук України ім. В.Я. Юр'єва.

ПАМ'ЯТНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА

180 років тому, 9 серпня 1844 року, в Одесі на базі зразкового Ботанічного саду розпочав свою діяльність перший вищий садівничий навчальний заклад – Головне училище садівництва з повним теоретичним та практичним курсом підготовки спеціалістів (нині Уманський національний університет садівництва).

180 років тому, 6 листопада 1844 року, за парти сіли перші 10 вихованців Головного училища садівництва.

180 років тому, в 1844 році, розпочав формуватися науковий гербарій УНУС, що нині являє собою унікальне зібрання гербаризованих зразків світового фіторізноманіття та зареєстрований в Index Herbariorum (New York) з ідентифікатором (акронім) – UM.

165 років тому, 30 березня 1859 року, державним указом Головне училище садівництва переведено з посушливої одеської зони до м. Умань, а Уманський сад «Софіївка» перейшов у його підпорядкування.

165 років тому, 30 березня 1859 року, затверджено «Нове положення про Головне училище садівництва в Умані», відповідно до якого введено новий навчальний план із поглибленим вивченням природничих наук і курсом лісівництва.

165 років тому, з 17 серпня до 2 вересня 1859 року, пішим ходом відбувався переїзд Головного училища садівництва з м. Одеса до м. Умань.

155 років тому, починаючи з 1869 року, в Уманському училищі землеробства і садівництва учнів випускали із кваліфікацією учений-управитель і садівник.

130 років тому, 27 грудня 1894 року, відбувся перший з'їзд випускників з нагоди святкування 50-річчя училища.

130 років тому, в 1894 році, в Уманському училищі землеробства і садівництва організовують курси з бджільництва, садівництва та городництва для ознайомлення народних вчителів, селян та інших сільських жителів із раціональним веденням різних галузей сільського господарства.

130 років тому, в 1894 році, на базі Уманського училища землеробства і садівництва було створено одну з найкращих навчально-наукових і виробничих баз, що включала: практичне господарство (150 десятин землі, з них 44 десятини 2100 квадратних сажнів орних земель з 4, 5 і 8-пільними сівозмінами), сіножаті й вигони, ліс, розсадник польових культур, ботанічний розсадник, розсадник лісових культур, розсадник плодкових і ягідних культур, хмільники, садки, ягідники, овочеві городи, формовий сад, «Софіївку», оранжереї, теплиці й парники, тваринницьку ферму, пасіку, розсадник медоносних рослин, шовководню, розсадник і насадження тутових дерев, метеорологічну станцію, хімічну лабораторію й ін.

100 років тому, в 1924 році, засновано кафедру хімії.

95 років тому, 3 листопада 1929 року, Уманський агрополітехнікум реорганізовано в Уманський сільськогосподарський інститут із садовим та рільничим факультетами.

95 років тому, в 1929 році, створено кафедри:

- механізації та електрифікації (нині кафедра агроінженерії інженерно-технологічного факультету);
- економіки і організації (нині кафедра менеджменту факультету менеджменту).

95 років тому, в 1929 році, дендрологічному парку «Софіївка» присвоєно статус державного заповідника, у зв'язку з чим він був виокремлений із структури Уманського СГІ в самостійний об'єкт господарювання.

90 років тому, в 1934 році, відбулася реорганізація Уманського плодово-ягідного інституту в Уманський плодовоовочевий інститут та відновлено викладання курсу з овочівництва.

80 років тому, 15 березня 1944 року, після визволення Умані Уманський СГІ відновив свою діяльність, розпочавши ремонтні роботи.

80 років тому, 9 травня 1944 року, в Уманському СГІ розпочалося навчання у післявоєнний період, а восени – відбувся перший післявоєнний випуск спеціалістів сільськогосподарського виробництва: 7 агрономів-рільників і 6 агрономів-плодовоовочівників.

80 років тому, 19 листопада 1944 року, відзначили 100-річчя з часу заснування навчального закладу.

60 років тому, в 1964 році, навчально-дослідне господарство Уманського СГІ та елітно-насінницьке господарство «Родниківка» були об'єднані в єдине навчально-дослідне елітно-насінницьке господарство «Родниківка».

60 років тому, в 1964 році, був закладений довготривалий стаціонарний польовий дослід кафедри агрохімії і ґрунтознавства за темою: «Розробити технологію збереження родючості і раціонального використання ґрунтів Правобережного Лісостепу України».

55 років тому, 20 серпня 1969 року, в Уманському СГІ було створено підготовче відділення з 8-місячний терміном навчання, план набору до якого складав 100 слухачів, на його базі у 2003 році розпочав свою роботу факультет довузівської підготовки (нині центр професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки).

40 років тому, в 1984 році, з нагоди 140-річчя Уманського СГІ учбовий заклад нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради України.

25 років тому, 16 серпня 1999 року, на базі економічного факультету створено факультет менеджменту та факультет економіки і підприємництва.

15 років тому, 1 липня 2009 року, розпочав свою діяльність факультет лісового та садово-паркового господарства.

15 років тому, 28 грудня 2009 року, Уманська державна аграрна академія була реорганізована в Уманський національний університет садівництва.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА.....	4
Січень	4
65-річчя від дня народження Гибала Валентина Миколайовича	4
Лютий.....	4
125-річчя від дня народження Барановського Олексія Леонтійовича.....	4
95-річчя від дня народження Власюка Степана Григоровича.....	5
Березень.....	5
105-річчя від дня народження Скрипника В'ячеслава Васильовича.....	5
Квітень.....	6
120-річчя від дня народження Гриня Георгія Степановича	6
205-річчя від дня народження Анненкова Миколи Івановича	6
Червень	7
100-річчя від дня народження Шеренгового Петра Захаровича	7
95-річчя від дня народження Єріна Миколи Івановича	8
120-річчя від дня народження Грінченка Олександра Марковича	8
Липень.....	9
95-річчя від дня народження Романщак Світлани Петрівни	9
150-річчя від дня народження Челінцева Олександра Миколайовича.....	9
Серпень.....	10
145-річчя від дня народження Руденка Степана Карповича	10
135-річчя від дня народження Ніколаєва Валентина Федоровича.....	10
150-річчя від дня народження Душечкіна Олександра Івановича.....	11
110-річчя від дня народження Пересипкіна Володимира Федоровича	11
85-річчя від дня народження Чижа Олександра Дмитровича	12
Вересень	13
85-річчя від дня народження Бурика Анатолія Федоровича	13
125-річчя від дня народження Федосенка Трохима Семеновича.....	13
170-річчя від дня народження Поггенполя Вільгельма Олександровича	14

Жовтень	14
145-річчя від дня народження Кухаренка-Прокоповича Михайла Андрійовича...	14
210-річчя від дня народження Калиновського Якова Миколайовича	15
115-річчя від дня народження Родіонова Олександра Петровича	16
140-річчя від дня народження Барана Михайла Лукича	16
85-річчя від дня народження Лихацького Віталія Івановича	16
Листопад	17
110-річчя від дня народження Вакар Тетяни Борисівни	17
90-річчя від дня народження Дмитрука Бориса Пахомовича.....	17
105-річчя від дня народження Ольховської-Буркової Антоніни Кузьмівної ...	18
Грудень.....	19
95-річчя від дня народження Грицаєнко Аркадія Олександровича.....	19
160-річчя від дня народження Пачоського Йозефа Конрадовича.....	19
90-річчя від дня народження Чучмія Івана Петровича	20
ПАМ'ЯТНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА.....	21

Інформаційно-довідкове видання

**КАЛЕНДАР ЮВІЛЕЙНИХ ТА
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ В ІСТОРІЇ
УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ САДІВНИЦТВА
на 2024 РІК**

Укладач:

Тетяна Олександрівна Кравченко

Світлана Аркадіївна Гасіца
